

Kendi kendine olamaz!

Amma İkinci Mesele:

تَشَكَّلَ بِنَفْسِهِ dir. Yani kendi kendine teşekkül ediyor. İşte bu cümlelerin dahi çok muhalatı var. Çok cihetle bâtıldır, muhaldır. Numune için muhalatından üç tanesini beyan ederiz.

Birincisi: Ey muannid münkir! Senin enaniyetin seni o kadar ahmaklaştırmış ki yüz muhali birden kabul etmeyi, bir derece hükmediyorsun. Çünkü sen mevcudsun. Ve basit bir madde ve camid ve tagayyürsüz değilsin. Belki daima teceddüdde olarak, gayet muntazam bir makine ve hârika ve daima tahavvülde bir saray gibisin. Senin vücudunda her vakit zerreler çalışıyorlar. Senin vücudun kâinatla, hususan rızık münasebetiyle, hususan beka-i nev'i itibarıyla alâkadar ve alışverişi vardır. Senin vücudunda çalışan zerreler, o münasebatı bozmamak ve o alâkadarlığı kırmamak için dikkat ediyorlar. Öylece ihtiyatla ayaklarını atıyorlar. Güya bütün kâinata bakıyorlar. Senin münasebatını kâinatta görüp öyle vaziyet alıyorlar. Sen zahirî ve bâtinî duygularınla, o zerrelerin o hârika vaziyetine göre istifade edersin.

Eğer sen vücudundaki zerreleri, Kadîr-i Ezelî'nin kanunuyla hareket eden küçücük memurları veya bir ordusu veya kalem-i kaderin uçları, her bir zerre bir kalem ucu veya kalem-i kudretin noktaları, her bir zerre bir nokta olduğunu kabul etmezsen; o vakit senin gözünde çalışan her bir zerreye öyle bir göz lâzım ki senin mecmu-u cesedinin her tarafını görmekle beraber, münasebettar olduğun bütün kâinatı dahi görecek bir gözü ve bütün senin mazi ve müstakbel ve nesil ve aslın ve anâsırının menbalarını ve rızkının madenlerini bilecek, tanıyacak yüz dâhî kadar bir akıl vermek lâzım geliyor. Senin gibi bu meselelerde zerre kadar akıllı olmayanın bir zerresine bin Eflatun kadar bir ilim ve şuur vermek, bin derece divanece bir hurafeciliktir!